

Misjonsteologi for Misjonssambandet

Vedtatt i hovedstyret 19. mai 2022

Misjonssambandet vil i dette dokumentet legge frem hovedpunkter i vår misjonsteologi. Det skjer med grunnlag i Bibelen, Den hellige skrift, og i samsvar med våre lutherske bekjennelsesskrifter. Med «misjon» forstår vi da det oppdraget Gud har gitt sitt folk til både evangelisering og diakoni, både i nærmiljø og hjemland («indremisjon») og i andre land («ytremisjon»).

Del A: Hvorfor misjon?

All kristen teologi og misjon begynner hos Gud og med Gud. Vi kommer feil ut om vi tenker oss at det begynner med oss, som om vi inviterer Gud inn i vår verden. Det er vi som er skapt inn i Guds verden.

A.1 Gud vil at alle mennesker skal bli frelst

Etter sin egen gode, frie vilje (Ef 1,5) valgte Gud å frelse menneskene:

«... han som *vil* at alle mennesker skal bli frelst og lære sannheten å kjenne» (1 Tim 2,4)

«... jeg *vil* at de skal være der jeg er ...» (Joh 17,24)

Denne vissheten om at Gud virkelig *vil* at ethvert menneske skal bli frelst er misjonens basis og dens fødested. Gud ønsker å dele evigheten med alle mennesker. Mennesket er skapt til mer enn å leve noen tiår, for så å skrotes og erstattes av andre. Vi er skapt til evig liv. Misjonens mål er å gjøre alt som står i vår makt for at flest mulig kan få del i dette livet. Vi driver misjon fordi *Gud vil misjon*.

A.2 Skaperen er universets Herre

Bibelens første sider forteller hvordan hele verden ble til. Men før det var Gud til. Selv den fjerneste galakse, det minste atom og den mest kritiske gudsfornekter er skapt av Gud. Ingen av oss eksisterer et øyeblikk uten at Gud gir oss pust og holder oss oppe. Og Gud ønsker å ha en personlig kontakt og relasjon til hvert menneske, også etter syndefallet. Gud har stor omsorg for hele sitt skaperverk. Ikke en gang en spurv faller til jorden uten Gud (Matt 10,29). Men bare mennesket bærer Guds bilde (1 Mos 1,26–27; 9,6; Jak 3,9).

Misjon følger derfor logisk av den kristne skapertroen, selv om det er få bibeltekster som direkte knytter misjon til skapelse. Alle dem som Gud har skapt bør kjenne sin skaper, og således være informert om sitt opphav. Gud har i sin bok skrevet ned hver dag for hvert menneske, før en eneste av dem var kommet (Sal 139,16). En kristen kan frimodig si: «Jeg vet hvem som har laget meg. Jeg vet hva han *vil for* meg og med meg. Og jeg vet *hvem* som møter meg etter dette livet.»

Slik blir kristen misjon en frimodig proklamasjon av Gud selv, han som har designet og laget oss. Og likevel skal vi også her bære frem disse innsiktene med varme og ydmykhet, i den største respekt for medmennesker som mener å vite noe annet. Vi driver misjon for å innby alle mennesker til felleskap med sin skaper.

A.3 Bare Gud skal tilbes

Det første bud kommer først av alle budene (2 Mos 20,3–6), og det gir retning til alle de andre budene: Det er hans navn og hans hellige dag vi skal bruke, og bruke rett. Og det er *han* som gjennom egne bud verner foreldre, livet, ekteskapet, eiendom, sannhet og vår neste. Han er stor nok til å ta hånd om oss i alle sider og faser av livet, og vi trenger ingen annen gud eller makt for noen del av tilværelsen.

Derfor forbys enhver annen «gud», enten det gjelder gudebilder, figurer, ånder, makter, templer, mammon, ideologier eller vårt eget ego. Guds folk Israel var stadig fristet til å ta etter nabofolkenes guder og tilbedelse. Bibelen bruker de sterkeste ord om Guds «nidkjærhet» eller «sjalusi» når noe eller noen forsøker å stjele hans ære eller posisjon.

Det nye testamentet gjentar og innskjerper *Det første budet* (Matt 22,37; Apg 14,11–18; 1 Kor 8,6). På selveste Areopagos, i filosofenes Aten, måtte Paulus stemple hele deres stolte verden av religion og tempelkunst for «uvitenhet» som Gud lenge nok har «båret over med»; «men nå befaler han alle mennesker, hvor de enn er, at de må vende om» (Apg 17,30).

Det står i Rom 1,19–20 at også de som aldri har hørt om Bibelens Gud – tradisjonelt kalt «hedninger» – også «kan vite om Gud»: «... hans usynlige vesen, både hans evige kraft og hans guddommelighet, har de fra verdens skapelse av kunnet se og erkjenne av hans gjerninger». Slik er det fordi «Gud har selv lagt det åpent fram».

Slik sett er det noe grunnleggende rett i at mennesker i de fleste kulturer har erkjent at det må finnes (en) guddommelig makt. Men på ulike måter er også en slik leting etter guddommen blitt sporet inn på feil vei. Derfor «har de ingen unnskyldning» når de «dyrket det skapte i stedet for Skaperen» (Rom 1,25). Ikke alle religioner lager seg konkrete avguder, og vi ser med glede på at både jødedom og islam er grunnleggende monoteistiske. Det ligger også mye verdifullt i buddhismens ærlige innsikt i hvor forgjengelig ytre gleder er.

Alle mennesker har mottatt en «naturlig åpenbaring» også før de har hørt noe fra Bibelen. Det er ikke tilstrekkelig til å bli frelst, men det er nok til at Gud holder alle mennesker ansvarlige for hvem eller hva de tilber. I tillegg har Gud gitt mennesket samvittigheten. Rom 2,14–15 sier at «lovens krav står skrevet i hjertet deres», enda «de ikke har loven» i betydning Bibelen. Samvittigheten gjør at «tankene deres anklager eller forsvare dem». Det forklarer at også andre religioner og livssyn har en rekke gode leveregler som vi i vårt misjonsarbeid med glede kan knytte an til.

For kristen misjon betyr dette at vi ofte møter mennesker med annen religion som likevel har en grunnleggende kunnskap om at det finnes en gud/Gud. Og selv om samvittighetene våre kan ta feil, er selve samvittigheten en gjenklang av Guds naturlige åpenbaring av at noe er rett og noe er galt. Men denne naturlige åpenbaringen trenger desperat å korrigeres og suppleres av Guds spesielle åpenbaring, den vi har fått gjennom Bibelen. Derfor er misjon grunnleggende sett forkynnelse – forkynnelse av ord direkte fra Gud selv. Vi driver misjon for å kalle alle mennesker til å tilbe Skaperen, og ham alene.

A.4 Utvalgt av Gud – gave og oppgave

Selv om Gud er alles skaper, og selv om han ønsker å frelse alle, sier Bibelen at noen er spesielt «valgt ut». Han valgte Abraham, og lovt ham at hans slekt skulle bli et stort folk. Dette folket var Israel, «et kongerike av prester og et hellig folk for meg» (2 Mos 19,6).

Utvelgelsen var en stor *gave*; Israel fikk innsikt i Guds navn (2 Mos 3,13–15), Guds gode livslover («Loven»), og de fikk nåde, tilgivelse og ledelse. Men sammen med gaven kom det også en stor *oppgave*, for nå skulle de representere Gud selv overfor alle de andre folkeslagene. 1 Pet 2,9 forklarer at dette «kongelige presteskapet» skal «forkynne hans storverk, han som kalte dere fra mørket og inn i sitt underfulle lys». Da er dette gudsfolket utvidet til også å omfatte frelste fra de andre folkeslagene, slik Guds folk/kirken i den nye pakt er det.

Betegnelsene «Guds folk» og «utvalgt» er eksklusive termer, men de er ikke ekskluderende. De er tvert imot ment å være særdeles åpne for «alle som på hver sitt sted påkaller vår Herre og Jesu Kristi navn» (1 Kor 1,2). Vi driver misjon fordi Herren har utvalgt oss til det.

A.5 Gud har gitt oss Det dobbelte kjærlighetsbudet

Jesus sammenfattet i Matt 22,37–39 summen av Loven slik: «Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din forstand. Dette er det største og første budet. Men et annet er like stort: Du skal elske din neste som deg selv». Her ser vi både den vertikale dimensjonen i den enkeltes gudsforhold og den horisontale dimensjonen vi lever i til vårt medmenneske. I begge tilfeller forpliktes vi til å elske fra innerst i hjertet.

Gud selv står modell for en slik kjærlighet, for han «lar sin sol gå opp over onde og gode, og lar det regne over rettferdige og urettferdige» (Matt 5,45). Også vi skal elske våre «fiender» og «dem som forbanner dere» (v.44). Vi forpliktes på absolutt kjærlighet med Gud selv som målestokk: «Vær da fullkomne, slik deres himmelske Far er fullkommen» (v.48).

Dette forplikter oss både som enkeltkristne og som forsamling, menighet og misjon, til å gjøre godt mot alle, både for dette liv (diakoni) og for evigheten (evangelisering). Vi driver misjon for å etterleve det dobbelte kjærlighetsbudet.

A.6 Gud har befalt sitt folk misjon

Hvert av de fire evangeliene bygger opp mot et klimaks av kors, død, oppstandelse – og av misjon. Matteusevangeliet munner ut i en befaling om å gjøre alle folkeslag til disipler gjennom dåp og opplæring (Matt 28,18–20). Og dette er virkelig en kommando fra øverstkommanderende – han som har «all makt i himmelen og på jorden» – og teksten bruker imperativs form. Misjon er en befaling, ikke bare en anbefaling. Samtidig skjer det under Guds eget løfte om å være med «alle dager inntil verdens ende».

«I hans navn skal omvendelse og tilgivelse for syndene forkynnes for alle folkeslag» (Luk 24,46–49). Misjon er Guds langtidsplan, og disiplenes rolle er å «vitne», slik det også heter ved Jesu himmelfart: «Og dere skal være mine vitner i Jerusalem og hele Judea, i Samaria og helt til jordens ende» (Apg 1,8).

Misjon er også litt som en slags «stafett»: «Som Far har sendt meg, sender jeg dere» (Joh 20,21). Dette løfter disiplenes oppdrag opp i aller øverste divisjon, for her sammenlignes vår sendelse med selveste inkarnasjonen, at Gud Fader sendte Jesus til verden. Så er misjon et slags «stafett-løp» som begynner i Guds egen himmel og som stadig

pågår fra folk til folk, fra apostlene i Israel til oss langt i nord, og fra oss til mennesker langt øst, sør eller vest på kloden.

Selve oppdraget i Joh 20,21–23 formuleres i ett eneste punkt – synder tilgitt eller synder fastholdt: «Dersom dere tilgir noen syndene deres, da er de tilgitt. Dersom dere fastholder syndene for noen, er de fastholdt». Så smalt og presist er misjonens hovedoppdrag, slik Gud også på dommens dag spør etter dette ene: synd eller tilgivelse, eget ansvar eller stedfortrederen Jesus (Åp 20,11–15).

Det er ellers påfallende at misjonsbefalingene så sterkt fokuserer på omvendelse, «vitne» og å gjøre mennesker til disipler ved dåp og opplæring. Men om vi trekker inn andre tekster om disippelskap som Matt 10, Luk 9–10 og *Det dobbelte kjærlighetsbudet*, utvides også spekteret til helbredelser, åndsutdrivelser og annen diakonal tjeneste. Vi driver misjon i lydighet mot Jesu misjonsbefalinger.

A.7 Jesus er eneste vei til frelse

Det går en direkte linje i Bibelen fra *Det første bud* til troen på Jesus som den eneste veien til frelse (1 Kor 8,6; 1 Tim 2,5–6). Jesus sa om seg selv at han er «veien, sannheten og livet», i bestemt form entall, og at «ingen kommer til Far uten ved meg» (Joh 14,6). Peter sa i forhør foran Det høye råd: «Det finnes ikke frelse i noen annen, for under himmelen er det ikke gitt menneskene noe annet navn som vi kan bli frelst ved» (Apg 4,12). Tilsvarende leser vi i Fil 2,10–11 at «i Jesu navn skal derfor hvert kne bøye seg, i himmelen, på jorden og under jorden, og hver tunge skal bekjenne at Jesus Kristus er Herre, til Gud Faders ære!»

Enda så klart dette er i Bibelen, er spørsmålet om Jesus som eneste vei til frelse ofte blitt oversett – og iblant direkte avvist. Noen har tenkt at Jesus nok kan være eneste frelsesgrunnlag for alle mennesker, men at frelse ikke nødvendigvis avhenger av at mennesker har hørt evangeliet om Jesus. I så fall kan kanskje også sannhetssøkende og velmenende buddhister, muslimer eller humanister bli frelst. Men det kolliderer helt med hva Jesus selv sa om at den siste dom skal skje på grunnlag av hvem som «kjennes ved meg for menneskene» (Matt 10,32). Rom 10,9–13 slår dette fast slik: «For hvis du med din munn bekjenner at Jesus er Herre, og i ditt hjerte tror at Gud har oppreist ham fra de døde, da skal du bli frelst. Med hjertet tror vi så vi blir rettfærdige, med munnen bekjenner vi så vi blir frelst (...) Hver den som påkaller Herrens navn, skal bli frelst».

Dette er grunnen til at vi også driver misjon overfor jøder og muslimer. Vi verdsetter deres monoteistiske gudstro, men uten en klar forkynnelse av Jesus Kristus, han som sonet alle menneskers synd, kan heller ikke de bli frelst. Vi driver misjon fordi det bare er gjennom Jesus at noen kan bli frelst.

A.8 Forkynnelse er helt nødvendig for å bli frelst

Siden det bare er gjennom Jesus vi kan få frelse, blir det avgjørende at alle får kjennskap til dette. Men det skjer ikke av seg selv. Bare gjennom *forkynnelse* av Jesu død og oppstandelse kan evangeliet bli kunngjort, for dette er noe som «intet øye så og intet øre hørte, det som ikke kom opp i noe menneskehjerte» (1 Kor 2,9). Det var Gud som «besluttet» å frelse «ved den dårskaper som vi forkynner» (1 Kor 1,21). Slik ble «ordet om korset» (v.18) det ene

nødvendige, «for jeg hadde bestemt at jeg ikke ville vite av noe annet hos dere enn Jesus Kristus og ham korsfestet» (1 Kor 2,2). Forkynnelsen kan ikke erstattes av noe annet. Med forkynnelse forstår vi da både offentlig forkynnelse og personlig samtale, både i muntlig, skriftlig og digital form, men altså ord – og med det et kognitivt innhold. Målet for all misjon er at flest mulig skal «påkalle Herrens navn» (Rom 10,13). Her trekker Bibelen selv slutningene: «Men hvordan kan de påkalle en de ikke tror på? Hvordan kan de tro på en de ikke har hørt om? Og hvordan kan de høre uten at noen forkynner? Og hvordan kan de forkynne hvis de ikke er utsendt?» (v.14–15). Altså må noen sende noen som kan forkynne evangeliet for dem som aldri har hørt det.

Dette legger igjen føringer for hvordan Guds folk skal organisere møter, gudstjenester, barne-, ungdoms- og eldrearbeid, evangelisering og hva man ellers samles til: «Ordet om korset» må sies, forkynnes og undervises med et tydelig fokus på den enkeltes gudsforhold. Både Guds lov og evangeliet må forkynnes, så syndene kan tilgis ved troen på stedfortrederen Jesus. Selv om intensjonen er god, er vi derfor skeptiske til det kjente utsagnet «Forkynn evangeliet, om nødvendig med ord». For evangeliet *kan* ikke forkynnes uten ord, eller «hvordan kan de tro på en de ikke har hørt om?» (Rom 10,14).

Dette fokuset på forkynnelse betyr ikke at vi nedvurderer verdien av langsiktige vennskap og relasjonsbygging. Og rent pedagogisk kan gjerne forkynnelsen vokse frem i samtale og dialog med mennesker av annen tro. Men også da vitner vi frimodig at «jeg vet hvem jeg tror på» (2 Tim 1,12).

Slik ønsker vi å videreføre de første kristnes vitnetrang, som da Peter og Johannes frimodig sa: «Vi kan ikke la være å tale om det vi har sett og hørt» (Apg 4,20). Og selv om vi ofte kan føle på *avmakt*, har vi *fullmakt* fra han som har *all makt*: «Vi ber dere på Kristi vegne: 'La dere forsone med Gud!'» (2 Kor 5,20). For alle kristne er «utsendinger for Kristus, og det er Gud som formaner gjennom oss». Vi driver misjon for å fortelle medmennesker om muligheten for frelse gjennom troen på Jesus.

A.9 Kristi kjærlighet tvinger oss til misjon

«Evangelium» betyr «godt nytt» eller «gode nyheter». Frelse er å flyttes «fra mørket og inn i sitt (Guds) underfulle lys» (1 Pet 2,9), det er å bli satt fri «fra syndens og dødens lov» (Rom 8,2).

«Kristi kjærlighet tvinger meg», sa Paulus (2 Kor 5,14). Det er sant enten vi forstår «Kristi kjærlighet» som hans kjærlighet til oss eller også som vår (gjen-)kjærlighet til ham. Det er en glede å kunne fortelle et medmenneske at Gud elsker oss og at Jesus kom til verden for å ta alle våre synder på seg. Møtet med den frelsende Gud løser ut et så sterkt ønske i oss at det kan kjennes som en «tvang» å dele det med flere. Slik kan også en mors kjærlighet til sitt barn «tvinge» henne til ellers farefulle handlinger, om det trengs for å redde barnet.

Samtidig ligger misjonens basis aldri i vår kjærlighet til Gud, men i hans kjærlighet til oss. Vår gjenkjærlighet er altfor svak og skiftende til at den er misjonens kilde. «Ja, dette er kjærligheten, ikke at vi har elsket Gud, men at han har elsket oss og sendt sin Sønn til soning for våre synder. (...) Vi elsker, fordi han elsket oss først» (1 Joh 4,10 og 19).

Vi bekjenner at vi ofte blir lunkne i vår gjenkjærlighet til Gud. Det var godt at den fortapte sønnen møtte faren før han møtte broren sin (Luk 15,11–32). Og veknelsen i Ninive vokste ikke frem fra profeten Jonas enestående kjærlighet til folket der, men fra Gud (Jona 3–4). Samtidig viser den fortellingen at Gud kan føre mennesker til omvendelse også gjennom skrøpelige og feilende tjenere. Derfor skal vi trofast vitne om Jesus og gjøre godt mot våre medmennesker også når vi innser at våre egne motiver kan være av blandet kvalitet. Vi driver misjon fordi Kristi kjærlighet tvinger oss.

A.10 Misjon i lys av den dobbelte utgang

Samtidig som Bibelen knytter misjon til Kristi *kjærlighet*, knyttes misjon også til *frykten* for Gud og til frykten for at mennesker kan gå fortaapt. Bare tre vers før Paulus sier at «Kristi kjærlighet tvinger meg», sier han at frykten for Herren gjør at han prøver «å overbevise mennesker» (2 Kor 5,14 og 11). Og i verset før har han slått fast at «vi må alle fram for Kristi domstol, for at hver og en kan få lønn for det han har gjort gjennom sitt liv i kroppen, enten godt eller ondt» (v.10). Frykten for at noen i den siste dommen skal gå fortaapt drev apostelen til misjon.

Muligheten for at mennesker skal gå fortaapt møter oss i en mengde bibeltekster. Jesus selv advarte ofte mot «helvete», «den evige ild som er gjort i stand for djevelen og englene hans» (Matt 25,41). For Gud vil ikke at noen «skal gå fortaapt, men ha evig liv» (Joh 3,16). Men «den som er ulydig mot Sønnen, skal ikke se livet, men Guds vrede er og blir over ham» (v.36).

De som aldri har hørt om Jesus – «hedningene» – er «uten håp og uten Gud i verden», de er «av naturen vredens barn» (Ef 2,12 og 3). En «hedning» har ikke skylden for å være født et sted der evangeliet ikke blir forkynt, men ingen er «uskyldig» i forhold til Guds bud, som vi så i punkt A.3.

Om noen skulle synes at frykten for fortapelsen er en for negativ motivasjon for misjon, vil vi svare at dette, som vi har sett, er noe vi finner direkte uttrykt i Bibelen. Ingen vil vel bebreide en brannmann som motiveres til innsats av håpet om å redde noen fra å brenne inne. Vi driver misjon i frykt for at medmennesker ellers kan gå fortaapt.

Så noen ord om en smerte som har fulgt den kristne kirke gjennom hele dens historie: Hva med dem som aldri i sin levetid fikk høre evangeliet? Når hedningene er «uten håp og uten Gud i verden», «utestengt fra borgerretten» og «under Guds vrede», og grunnlaget i den siste dommen er knyttet eksklusivt til å være «skrevet inn i livets bok» (Åp 20,15), er det nærliggende å trekke den slutningen at hedninger som aldri i sin levetid fikk høre evangeliet går evig fortaapt. Her kan vi også vise til Rom 2,12: «Alle som syndet uten Loven, skal gå fortaapt uten Loven». Samtidig må vi påpeke at dette spørsmålet likevel ikke er særlig utfoldet eller fokusert i Bibelen, og dommen hører Herren til.

Jesus antyder i Luk 12,47–48 at tjenere «som ikke kjente» sin herres vilje skal få «færre slag» enn de som kjente den uten å gjøre deretter, men teksten anvendes ikke på hedninger og handler vel helst om disippellivet. Uten tvil legger de mange sterke bibeltekstene om synd, dommen, hedenskapet og Guds vrede et veldig alvor inn over oss omkring fortapelsens mulighet. Vår plikt som Guds folk er å gjøre alt vi kan for at det skal være så få som mulig som lever og dør uten å høre evangeliet. Ennå er det nådetid og misjonstid.

A.11 Også hedningene har samme rett til arven

Frelsens gave, «arven», er ment for alle. Også «hedningene» er «medarvinger», de «har del i samme arv, samme kropp og samme løfte i Kristus Jesus ved evangeliet» (Ef 3,6). Det betyr at vi som *har* fått del i denne arven har fått den oppgaven «å forkynne det gode budskapet om Kristi ufattelige rikdom for folkeslagene» (v. 8). For det har vært «Guds frelsesplan» fra evighet av (v.9).

Å få høre evangeliet er alltid ufortjent nåde fra Guds side. Men fra en annen side kan vi godt si at «hedningene» har samme rett som oss til å få høre evangeliet. Ethvert menneske er skapt i Guds bilde og med samme verdi. Og det er Bibelen selv som bruker bildet av «arv». Å unndra arv fra andre, er juridisk sett straffbart. Vi driver misjon fordi de unådde har samme «rett» til arven som oss.

A.12 Misjon fordi vi står i gjeld

Bibelen bruker også et annet juridisk og økonomisk uttrykk om forpliktelsen til å drive misjon. Ifølge Rom 1,14 bar apostelen på en gjeld overfor mennesker han aldri hadde møtt: «Grekere og barbarer, lærde og ulærde – alle står jeg i gjeld til». Det er derfor han sa seg villig til enda en misjonsreise (v.15).

Uttrykksmåten er spesiell. Ethvert menneske bærer på en skyld eller gjeld overfor Gud fordi vi synder. Men ved Jesu korsdød overtok han hele gjelda, og vi ble gjeldfrie: «Gjeldsbrevet mot oss slettet han, det som var skrevet med lovbud; han tok det bort fra oss da han naglet det til korset» (Kol 2,14). Men i det samme øyeblikket som vi ble gjeldfrie overfor Gud, fikk vi en enorm gjeld overfor ethvert medmenneske på hele jorden. Et ordtak fra livet i en ørken uttrykker samme logikk: «Det finnes en forbrytelse verre enn mord: Å vite hvor det finnes vann, men ikke si fra til andre».

Dette er mer enn en takknemlighetsgjeld. For uten at vi gjennom misjon betaler ned på vår gjeld, kan våre medmennesker gå fortapt. På et noe mer jordnært plan uttrykker 2 Kong 7,9 samme sak: Hvis de som var heldige å finne mat, ikke informerte andre sultofre om matlagrene, «fører vi skyld over oss». Dermed var oppgaven innlysende: «Kom, la oss gå og fortelle dette i kongens slott!» Misjon er vår takk for Golgata, og samtidig er en misjonsbevegelse en «gjeldsoffer-allianse». Vi driver misjon for å nedbetale vår gjeld.

A.13 Misjon fordi den som har fått et kall «må»

Bibelen taler stadig om at Gud «kaller» mennesker til tjeneste. *Alt* Guds folk er stilt inn under misjonsbefalingen med en grunnleggende vitneplikt om frelsen, slik vi også har en «forsvarsplikt», når «noen krever dere til regnskap for det håp dere eier» (1 Pet 3,15). Alle kristne har et misjonskall, og «kall» i Bibelen uttrykker noe mer forpliktende enn en «utfordring».

Samtidig kaller Gud stadig enkeltmennesker til særlige oppdrag, slik det fortelles om Moses, Jesaja, Jeremia, Peter og Saul/Paulus (2 Mos 3; Jes 6; Jer 1; Luk 5,1-11; Apg 9,1-25). Jesus selv har lært oss å be «høstens herre sende ut arbeidere til sin høst» (Luk 10,2). Vi ønsker å forkynne slik at *alt* Guds folk kjenner sin forpliktelse overfor misjonskallet, samtidig som *noen særskilt* får et misjonærkall lagt inn over seg.

Apostelen Paulus forklarer hvordan kallet til å «vinne så mange som mulig» (1 Kor 9,19) forplikter ham så sterkt at han «kjemper mot meg selv og tvinger kroppen til å lystre» (v. 27). Misjon er ikke noe han gjør «frivillig», men «det ligger

på meg som en tvang» (v.17 og 16). Han gjør det «fordi jeg må», det er «en forvalteroppgave som er betrodd meg» (v.17). Vi driver misjon fordi vi «må», for Herren har satt oss til å forvalte evangeliet.

A.14 Misjon for å oppfylle Guds mål for historien

Bibelen forteller om frelsens historie, fra skapelsen til nyskapelsen i det fullendte gudsriket. Fra pinsedag har oppdraget om å «gjøre alle folkeslag til disipler» stått i sentrum for Guds plan. Men denne misjonstiden har en slutt, for når den siste dom er avsagt fra Guds trone, er misjonens tid forbi. Men frem til da er oppgaven denne: «Og dette evangeliet om riket skal forkynnes i hele verden til vitnesbyrd for alle folkeslag, og så skal enden komme» (Matt 24,14).

Denne koblingen mellom misjon og Jesu gjenkomst ligger kanskje også bak det gåtefulle utsagnet i 2 Pet 3,12 om ikke bare å vente på Guds dag, men å «fremskynde» den. For ifølge Åp 7,9 skal den store skaren innfor himmeltronen bestå av frelste «av alle nasjoner og stammer, folk og tungemål». Dermed blir selv den siste, kampfulle endetiden til arbeidstid og misjonstid, og Guds folk blir Guds «medarbeidere» (1 Kor 3,9) på det som er Guds store mål: en himmel fylt av mennesker fra alle folkeslag. Vi driver misjon for å oppfylle Guds mål for historien.

Del B: Misjon i dagens globale verden

Etter å ha sett på misjonens *hvorfor*, skal vi her se nærmere på noen grunnleggende trekk ved misjonens *hvor* og *hvordan*, uten at vi her skal gå nærmere inn på strategier og prioriteringer.

B.1 Misjonens målgrupper og de minst nådde

Jesus definerte viktige geografiske sider av vitneoppdraget både lokalt i Jerusalem, regionalt i hele Judea, ut av komfortsonen til Samaria, og helt til jordens ende (Apg 1,8). Poenget er at de skal vitne for «alle folkeslag», samtidig som de forholder seg til ett og ett menneske. Slik blir det prinsipielt lite forskjell på «indremisjon» og «ytremisjon». Misjonsbefalingen er ikke først og fremst en reisebefaling, for oppdraget er det samme i vårt nærmiljø (sterkt understreket av den misjonale bevegelse) og langt borte. Poenget er ikke å forflytte oss, men å innfinne oss der vi kan vitne eller gjøre noe rett og godt for et medmenneske.

Apostelen Paulus legger likevel sterke føringer for hvem kristen misjon særlig skal oppsøke: «Jeg har alltid satt min ære i å forkynne evangeliet bare der Kristi navn ikke er kjent (Rom 15,20), «de unådde», de som bor et sted der de aldri får høre evangeliet. I vår tid er det få absolutt helt unådde folkegrupper, det er derfor mer treffende å tale om «de minst nådde» eller de som er minst «berørt» av kristen tro og liv.

Misjon vil dermed ofte handle om å krysse grenser, enten det gjelder nasjonale, språklige, etniske, sosiale, økonomiske, religiøse eller politiske grenser. Og stadig oftere kan det være grupper av mennesker – migranter og andre – som er nærmest helt uberørt av kristendom også i Vesten, ikke minst i større byer.

Vi erkjenner at det er vanskelig å vite når tiden er inne for gradvis å trappe ned innsatsen ett sted for å begynne på nye steder, for behovene for opplæring, bistand og lederutvikling i unge kirker er omfattende. Det er krevende å balansere rett mellom fortsatt misjon der en ung kirke er etablert og nysatsinger.

B.2 Bygge menigheter og gi bibelsk opplæring

Like sikkert som at Gud frelser oss enkeltvis, er det at Gud setter oss inn i en sammenheng, slik et lem hører til i en kropp. Derfor er det misjonens mål fra første dag å etablere lokale menigheter, små eller store «helliges samfunn», der forkynnelse, opplæring, dåp, nattverd, nådegaver og diakonal virksomhet kan utfolde seg. Misjonssambandet vil gjerne være med på hele veien fra de første nyfrelste til små fellesskap, menigheter og etter hvert egne kirkesamfunn. Misjonsbefalingen sier at vi skal gjøre mennesker til disipler gjennom dåp og opplæring. Og opplæringen er meget omfattende, det handler om «alt det jeg har befalt dere». Og det handler om mer enn informasjon og kunnskap, for vi skal «lære dem å holde» alt Jesus har befalt oss. De som skal lære opp andre skal selv integrerte kristne liv i tjeneste for Gud og medmennesker.

Bibelen sier at *hele* Guds folk er et «kongelig presteskap» (1 Pet 2,9) som skal forkynne og vitne («det allmenne prestedømme»). Bibelens ideal er at «når dere kommer sammen, da har *hver enkelt* av dere en salme, en lære, en åpenbaring, en tunge eller tydning» (1 Kor 14,26). Derfor vil vi som misjon forsøke å lære opp alle kristne, uavhengig av om de har **lederopp**gaver eller ikke. Her vil bibelskoler fortsatt spille en nøkkelrolle, også om det skjer på deltid, digitalt eller som fjernundervisning.

Ikke minst vil vi bidra til teologisk opplæring av ledere, lærere, prester, hyrder, eldste og evangelister i de unge kirkene. Det er avgjørende å finne og fostre mennesker som både kan «ta vare på den vakre skatten» og «som også er i stand til å lære andre» (2 Tim 1,14 og 2,2). Det kan være kostbart og tidkrevende, ikke minst fordi det handler om mer enn ren intellektuell utdanning, for Gud ønsker å «hellige dere helt gjennom», så hele mennesket kan bli «forvandlet ved at sinnet fornyes» (1 Tess 5,23 og Rom 12,2). Det gjelder alle kristne, men kreves særskilt av ledere (1 Tim 3,1–15; Tit 1,6–9).

B.3 Guds omsorg for hele mennesket: Kristen diakoni

Misjonstekstene i Det nye testamentet er som vi har sett sterkt fokusert på å vitne og forkynne evangeliet. Det forplikter oss til stadig å spørre oss om vårt misjonsarbeid i Misjonssambandet – ute og hjemme – er tydelig spisset mot «det ene nødvendige».

Samtidig viser hele Bibelen oss at Gud bryr seg om hele mennesket, der både levekår, samfunn, økonomi og fysisk og mental helse er viktig. Ikke minst viste Jesus gjennom de mange helbredelsene og åndsutdrivelsene stor omsorg for alle aspekter av livet. Og Bibelen løfter stadig frem behovet for gjestfrihet og gjensidig omsorg både innad i menighetene og utad: «Så la oss gjøre godt mot alle så lenge det er tid, og mest mot dem som er vår familie i troen» (Gal 6,10). Slik vokser diakonien frem som en viktig del av kristen misjon.

Med diakoni forstår vi å vise praktisk omsorg for medmennesker. Særlig vil vi prioritere de fattige og forfulgte, de undertrykte og nødlidende, jfr. «Tro virksom i kjærlighet. Prinsippdokument om diakoni for Misjonssambandet» (2015). Mens evangelisering har som mål at mennesker skal bli frelst, er diakoniens mål å lindre nød og å «mildne konsekvensene av synden og den forbannelsen syndefallet medførte». Det kan skje gjennom både nødhjelp og mer langsiktige tiltak, og det kan omfatte både mat, medisinsk hjelp, opplæring og mye annet. Diakonien ønsker å komme både kristne og ikke-kristne til hjelp. Og med hjelp mener vi da både bokstavelig hjelp og langsiktig hjelp til selvhjelp. Evangeliet kan ikke formidles gjennom de diakonale gjerninger alene. Det må formidles ved ord.

Medmenneskelig hjelp har i Bibelens lys en egenverdi, også uten at det nødvendigvis fører mennesker til tro. Diakoniens mål er ikke å skape et gudsrike på jord. Strategien vår er heller ikke å benytte diakonale prosjekter som en «plogspiss» eller «lokkemat» for evangeliet, selv om det fra tid til annen fungerer slik. Misjonssambandet vil også i vårt diakonale arbeid være åpne om vår identitet, men vi mener ikke å kjøpe oss troverdighet gjennom diakonalt arbeid eller bistand. Diakonien skal aldri stille betingelser eller forventninger om at de som mottar hjelp skal bli kristne eller si seg villige til å ta imot kristen evangelisering.

Vi gleder oss over at også stater og ikke-kristne organisasjoner driver bistand og utviklingshjelp, og selv om det bygger på et annet verdigrunnlag enn kristen diakoni vil vi ofte kunne samarbeide godt om ulike prosjekter.

B.4 Omsorg for hele skaperverket og for samfunnene ellers

I forlengelsen av kristen diakoni vokser det også frem et ønske om at vi skal ta godt vare på hele Guds skaperverk. Oppdraget med å «råde over fiskene i havet og over fuglene under himmelen og over alle dyr som det kryr av på jorden» (1 Mos 1,28) tilsier at vi bruker all den innsikt og klokskap Gud har gitt oss til beste for hele skaperverket. En dag skal vi stilles til ansvar overfor Gud også for dette, og i dommen skal Gud «ødelegge dem som ødelegger jorden» (Åp 11,18). Jorden er mer enn en kulisse for menneskene.

Bibelens ord om nøysomhet forplikter enhver kristen. Men ikke minst våre utsendinger til fattige land stilles daglig til ansvar for egen livsstil. Og det samme gjelder for vår organisasjonskultur i Misjonssambandet.

Bibelen oppfordrer oss også «framfor alt» til å be for «konger og alle i ledende stillinger» så vi som borgere kan «leve et stille og fredelig liv» (1 Tim 2,1–2). Som borgere har vi også et samfunnsansvar, og vi vil frimodig løfte frem bibelske idealer som gode og gagnlige også for samfunnet. Ikke minst er vi forpliktet til å tale de svakes sak: «Lukk opp din munn for den som ikke selv kan tale, før saken for dem som nær bukker under» (Ord 31,8). Det tilsier at vi har et engasjement for menneskerettigheter.

Som kirke og misjon skal vi vokte oss for å blande oss inn i «det verdslige regiment». Og vi innser at vi som gjester i andre land ofte bør unnlate å blande oss inn i disse landenes politiske liv. Og samtidig bør virkningen av kristen misjon, både gjennom forkynnelse og diakoni, ofte være merkbar også inn i lokalsamfunnene.

B.5 Respektfull misjon

Misjonssambandet ønsker å opptre respektfullt, både i møte med enkeltmennesker, familier, lokalsamfunn og andre land. Gud selv ser ut til å respektere et nei, enda så dypt det berører ham (Hos 11,1–9). Da Jesus så ut over Jerusalem gråt han fordi «dere ville ikke» (Luk 19,41; Matt 23,37). Den rike ungen mannen «gikk bedrøvet bort» fra møtet med Jesus, og det ser ut til at Jesus lot ham gå (Matt 19,22).

Derfor vil vi i Misjonssambandet forsøke å unngå enhver bruk av manipulasjon, press eller lokkemidler i vårt misjonsarbeid (jfr. 2 Kor 4,2). Og særlig i møte med svake, syke, fattige, migranter, barn og unge vil vi være oss bevisste at vi ofte fremstår i asymmetriske forhold.

Spesielt krevende er det å drive misjon i land som er lukket for kristen forkynnelse. Når vi likevel som misjon går inn i ulikt arbeid i slike land, ønsker vi å respektere landets lover og de avtaler som følger. Samtidig har vi tro på at både relasjonsbygging og prosjektene har en verdi i seg selv, og misjonshistorien har ofte vist at ytre politiske forhold brått kan skifte. Gud den allmektige kan finne veier der vi ikke ser det.

Videre vil vi som misjon forsøke å opptre kulturelt sensitivt overfor både lokale, nasjonale, kulturelle og religiøse forhold. Gjennom langsiktig relasjonsbygging og oppriktige kulturstudier håper vi å bidra til at evangeliet kan fremstå troverdig både i forhold til Bibelen og til den lokale kontekst. Ikke minst er det viktig at unge kirker finner sine egne former for gudstjenesteliv, med stedegne uttrykk for troen. Våre misjonærer skal etter beste evne bidra til ekte kontekstualisering.

B.6 Misjon i samspill

Guds folk er grunnleggende ett, Herren har bare én brud. Og vi ønsker å arbeide i samsvar med Jesu bønn om at «de alle må være ett» (Joh 17,21–23). Slik ser vi på enhver medkristen som en søster og bror, også de som tilhører andre trosfellesskap.

Misjonssambandets basis er først og fremst Bibelen, og vi bekjenner oss til et konservativt bibelsyn som vektlegger Bibelens guddommelige inspirasjon og autoritet. Videre er vi lutherske, og vi ønsker å bygge menigheter på en luthersk basis. Vi ønsker ikke å samarbeide med økumeniske organisasjoner som har et bibelsyn, en teologi eller en misjonsteologisk tenkning som tydelig avviker fra vårt ståsted. I praksis vil vi ofte samarbeide med aktører som forplikter seg på et evangelisk ståsted og for eksempel har Lausannepakten eller tilsvarende dokumenter som basis. Internasjonalt ønsker Misjonssambandet å finne vår plass i respektfull forståelse med nasjonale kirker og organisasjoner. Det vil noen ganger bety at vi arbeider sammen, andre ganger at vi arbeider ved siden av hverandre. Generelt ønsker vi ikke å bygge menigheter og kirker sammen med andre hvis ikke den lutherske bekjennelse er basis, fordi det vil ofte være å skyve foran seg uavklarte spørsmål som siden kan utfordre menighetene kraftig, ikke minst lokalt. Et mer avgrenset samarbeid kan det være enklere å gå inn på.

